



СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ася Димитрова Панджерова

Университет за национално и световно стопанство – София

Професионално направление 3.8. „Икономика“

Научна специалност „Икономика и управление (управление на проекти в туризма)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“ в УНСС – София.

Автор на дисертационния труд: **Любомира Георгиева Георгиева**

Тема на дисертационния труд: **„Възможности за развитие на хазартен туризъм в България“**

Научен ръководител: **проф. д.н. Таня Парушева**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 99/18.01.2024 г. на в.и.д. Заместник-Ректор по научноизследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Икономика на туризма“* на УНСС по *научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“*, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 718/12.03.2021 г. Обучението е осъществено в *редовна* форма през периода 02.03.2021 – 02.03.2024 г., под научното ръководство на проф. д.н. Таня Парушева.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд на тема: **„Възможности за развитие на хазартен туризъм в България“** е в общ **обем** от 206 страници. Състои се от списък на таблиците, фигурите и графиките (2 стр.), списък на приложенията (1 стр.), списък на

използваните съкращения (1 стр.), увод (7 стр.), изложение в три глави (162 стр.), заключение (5 стр.), списък на използваната литература (11 стр.) и 2 приложения (14 стр.). **Структурата** на дисертационния труд се характеризира с много добра последователност, обвързаност и логичност в изложението. Наличен е и отличен баланс в обема на трите глави, както и между отделните параграфи.

Изборът на конкретната тема и индивидуалните мотиви за разработката на дисертационния труд, продиктувани от професионалния път на докторанта, са много добре обосновани. Несъмнено, темата е **актуална и значима**, като акцент е поставен върху силното икономическо влияние на хазартния туризъм и ключовото му място за успеха на игралните дестинации. **Обектът и предметът** на изследването са коректно дефинирани. **Обект** на научното изследване е хазартният туризъм като специализиран вид туризъм. За **предмет** на изследването са възприети възможностите за развитие на хазартен туризъм в България. В рамките на дисертационния труд, чрез детайлизирано теоретико-методологическо и практико-приложно изследване е постигната **целта** на дисертацията, която е насочена към изследване на технологиите и дигитализацията в хазартната индустрия, и на тази основа, разработването на модел за развитие на хазартен туризъм в България, чрез прилагане на политика за отговорен хазарт. За постигането на целта, докторантът дефинира пет **изследователски задачи**, които постига изцяло в отделните глави на представения докторантски труд. В дисертационния труд е формулирана **тезата**, че хазартният туризъм оказва положително влияние върху развитието на дестинациите. Формулираната теза се доказва напълно аргументирано в изложението на труда чрез проверката на трите **хипотези**. За реализирането на целите на разработката е използван **методически инструментариум**, включващ прилагането на индукция и дедукция, анализ и синтез, исторически метод, сравнителен анализ, статистически и дескриптивни методи, метод на наблюдение, анкетно проучване, метод на дълбочинно интервю. Поставени са основни **ограничения**. Упоменати са **источниците на информационно осигуряване**. Откروена е **научната новост и полезност** на дисертационния труд.

Използваната литература включва общо 171 съвременни и актуални заглавия на кирилица (41 бр.), латиница (81 бр.) и интернет източници (49 бр.). Тя подпомага задълбочения критичен анализ на изследваната проблематика, изясняването на терминологичните уточнения и понятийния апарат, особено в първа и втора глава на дисертационния труд. В цялата научна разработка литературните източници са използвани добросъвестно и коректно от докторанта, което позволява да се открие **личния му принос**.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Съдържанието на труда дава основание да се посочи, че структурата, върху която той е изграден, позволява да се приложи напълно последователен и логически обоснован изследователски подход. В композиционно отношение, всяка една от частите на дисертацията е напълно **завършена и самостоятелна**, което дава

възможност да се проследи цялостната проблематика на изследването. Получените научно-приложни резултати в дисертационния труд се съдържат в увода и трите глави на разработката.

➤ **В първа глава** на дисертационния труд са направени терминологични уточнения на понятието хазартен туризъм. На основата на формулировки на утвърдени имена в тази научна област, дисертантът е извел собствено определение за хазартен туризъм, което приемаме за абсолютно релевантно. Изследвана е взаимовръзката между казино туризма и развитието на дестинациите. Дискутирана е ролята на хазартния туризъм за развитието на туристическата индустрия. Разгледани са факторите на глобализация в туризма, като и основните тенденции и иновации в развитието на хазартната дестинация.

За целите на анализа на научното изследване и с цел разясняване на предмета на дисертационния труд във втори параграф на дисертационния труд е разгледана ролята на хазартния туризъм за развитието на туристическата индустрия. Представени са инструментите, посредством които игралният бизнес може да влияе върху привлекателността на дестинациите. Акцент е поставен върху характеристиките на хазартната индустрия, които влияят позитивно върху развитието на туризма.

В третия параграф на първа глава на дисертационния труд са представени факторите, които оказват влияние върху развитието на хазартния туризъм в дестинациите. Акцентирано е върху значението на дигиталната трансформация. Изследвани са иновативните аспекти на хазартната индустрия. Представени са глобални тенденции в развитието на хазартните дестинации.

➤ **Втора глава** на дисертационния труд третира анализа и оценката на хазартния туризъм във водещи дестинации в света и България. Представени са методиката и инструментариумът за провеждане на проучването, осъществено в трета глава. В първи параграф вниманието е насочено към конкурентоспособността на хазартния туризъм във водещи дестинации в света. Направен е анализ и оценка на тяхното развитие в Америка, Китай и Европа.

Вторият параграф на настоящата глава анализира в детайли хазартния туризъм в България, като е направена обща характеристика на хазартната индустрия в страната. Проучено е състоянието на игралния бизнес в страната за последните години.

Не на последно място по значимост, във втора глава са предложени методика и инструментариум за провеждане на проучването в трета глава. Поставен е акцент върху методиката на анкетното проучване и дълбочинните интервюта. Изследователският интерес е насочен към критериите, показателите и ограниченията на емпиричното изследване. Представена е технологията за провеждане на комплексното емпирично изследване и методите за анализ и оценка на получените резултати.

➤ Практическата приложимост на разгледаните теоретични постановки в първа и втора глава са илюстрирани в **трета глава** на дисертационния труд. Тя представя възможностите за развитие на хазартния туризъм в дестинация България.

Вниманието е насочено към резултатите от анкетното проучване и дълбочинните интервюта. Акцент е поставен върху разработения модел за развитие на хазартния туризъм в България чрез прилагането на политика за отговорен хазарт. Авторът е открил насоки и препоръки за развитието на хазартния туризъм в България въз основа на проведеното изследване в дисертационния труд.

Гореизложеното в настоящата точка от становището ми, позволява с убеденост да твърдя, че трите хипотези, формулирани в увода на дисертационния труд, са напълно постигнати и доказани. Резултатите от представения дисертационен труд доказват формулираната теза, че хазартният туризъм оказва положително влияние върху развитието на дестинациите. В трите глави на дисертационния труд са налице авторови съждения, констатации и анализи, което придава на разработката научен и научно-приложен характер.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

По наше мнение, в дисертацията се открояват следните научни и научно-приложни приноси:

- На базата на използваните литературни източници от утвърдени научни изследователи, е изведена авторова дефиниция за същността на хазартния туризъм.
- Анализирани са потенциалът на хазартния туризъм във водещи дестинации в света и България.
- Предложен е авторов модел за развитие на хазартния туризъм в България чрез прилагане на политика за отговорен хазарт.
- Проучени са глобалните тенденции в развитието на хазартните дестинации.
- Формулирани са насоки и препоръки за развитието на хазартния туризъм в България.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторант Любомира Георгиева е представила 9 (девет) публикации в областта на дисертационния труд, всички от които са излезли от печат. Всички публикации са по темата на дисертационния труд и по същество представляват отделни негови части, посветени на различни аспекти на дисертационния труд. Те са станали достояние на научната общност в и извън УНСС и съществено превишават изискванията по отношение на публикациите, необходими за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертационния труд е в обем от 50 стр. Той е изготвен на български и английски език, в съответствие с установените изисквания към обема и съдържанието на авторефератите. Авторефератът дава точна и пълна представа за съдържанието, структурата и основните изводи, направени в дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Отчитайки безспорните достойнства на представения дисертационен труд, нямам съществени критични бележки към докторант Любомира Георгиева. Бих препоръчала, в бъдещата си научноизследователска работа, докторантът да продължи да изследва онлайн формите на хазартния туризъм, с оглед нововъзникващите иновативни дигиталните тенденции в хазартната индустрия.

8. Заключение

В заключение, общата ми оценка за дисертационния труд на докторант Любомира Георгиева Георгиева е силно положителна. Представеният за рецензиране дисертационен труд „Възможности за развитие на хазартен туризъм в България“ представлява цялостно, оригинално научно и научно-приложно изследване. В него критично са представени и анализирани важни въпроси за теорията и практиката на хазартния туризъм и за въздействието му върху потребителите. Цялостното съдържание, изводите и съдържащите се в изследването научни приноси ми дават основание да препоръчам на членовете на Уважаемото научно жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на **ЛЮБОМИРА ГЕОРГИЕВА ГЕОРГИЕВА** - редовен докторант в катедра „Икономика на туризма“ към факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС.

07.04.2024 г.

София

Подпис:

(доц. д-р Ася Панджерова)



S T A T E M E N T

On behalf of Associate Professor Dr. Asya Pandzherova

University of National and World Economy – Sofia (UNWE)

Professional Field 3.8. “Economics”

Scientific Specialty "Economics and Management (Project Management in Tourism)"

Subject: dissertation for the award of educational and scientific degree “**Doctor**” in professional field “**Economics**”, scientific specialty “**Economics and Management (Tourism)**” in UNWE – Sofia.

Author of the dissertation: **Lyubomira Georgieva Georgieva**

Topic of the dissertation: **“Possibilities for the development of gambling tourism in Bulgaria”**

Scientific advisor: Prof. D.Sc. Tanya Petrova Parusheva

Grounds for the presentation of the opinion: participation in the scientific jury on defense of the dissertation according to Order № 99 / 18.01.2024 of the Vice-Rector of UNWE for Research and International Cooperation.

1. Information about the Ph.D. student

The Ph.D. student studied in the doctoral programme of the Department “Economics of Tourism” in scientific specialty “Economics and Management (Tourism)” in accordance with the Order of the Rector of UNWE № 718/12.03.2021. The study was carried out in regular form in the period 02.03.2021 – 02.03.2024 under the scientific supervision of Prof. D.Sc. Tanya Petrova Parusheva.

2. General characteristics of the presented dissertation

The content of the presented dissertation on the topic: “**Possibilities for the development of gambling tourism in Bulgaria**” is a **total** of 206 pages. The dissertation is structured in the following parts: a list of tables, figures, and graphics (2 pages), a list of annexes (1 page), a list of the used abbreviations (1 page), an introduction (7 pages), three

chapters (162 pages), a conclusion (5 pages), a bibliography (11 pages) and 2 annexes (14 pages). The **structure** of the dissertation is characterized by a very good consistency, coherence, and logic in the presentation. There is also an excellent balance in the volume of the three chapters (each consists of 53 pages), as well as between the individual paragraphs.

The choice of the specific topic and the individual motives for the development of the dissertation which lie on the professional path of the Ph.D. student, are very well justified. Undoubtedly, the topic is **relevant and significant**, with an emphasis on the strong economic influence of the gambling tourism and its crucial role for the success of the gambling destinations. **The object and the subject** of the research are correctly defined. **The object** of scientific research is the gambling tourism as a specialized type of tourism. For the **subject** of the research are accepted the possibilities for development of the gambling tourism in Bulgaria. Within the dissertation, through a detailed theoretical-methodological and practical-applied research the goal of the dissertation is achieved which is aimed at identifying the technologies and the digitalization in the gambling industry and on this basis, developing a model for development of the gambling tourism in Bulgaria via appliance of policy for responsible gambling. To achieve this goal, the Ph.D. student defines five **research tasks** which she achieves entirely in the individual chapters of the presented doctoral dissertation. In the dissertation work **a thesis** is formulated that the gambling tourism has a positive impact on the development of the destinations. The formulated thesis is proved and fully argued in the exposition of the work by testing the three **hypotheses**. **Methodological tools** were used to achieve the objectives of the dissertation including the application of induction and deduction, analysis and synthesis, historical method, comparative analysis, statistical and descriptive methods, observation method, survey, in-depth interview method. Basic **restrictions** have been set. The **sources of literature information** are mentioned. **The scientific novelty and usefulness** of the dissertation is highlighted.

The bibliography includes a total of 171 modern and up-to-date titles in Cyrillic (41), Latin (81) and internet sources (49). It supports the in-depth critical analysis of the researched issues, the clarification of the terminological clarifications and the conceptual apparatus, especially in the first and second chapters of the dissertation. Throughout the scientific dissertation, the bibliographic sources have been used in good faith and correctly by the Ph.D. student which allows to highlight her **personal contribution**.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientifically applied results

The content of the dissertation gives grounds to point out that the structure on which it is built allows a fully consistent and logically sound research approach to be applied. In terms of composition, each of the parts of the dissertation is completely **finalized and independent** which makes it possible to trace the overall issues of the study. The obtained scientific and applied results in the dissertation are contained in the introduction and the three chapters of the study.

➤ In the **first chapter** of the dissertation are made terminological clarifications of the concept of gambling tourism. Based on the formulations of well-known names in this scientific field, the dissertation has derived its own definition of gambling tourism which we consider absolutely relevant. The interaction between gambling tourism and development of destinations has been studied. The tools by which the gaming business can influence the attractiveness of destinations are presented. Emphasis is placed on the characteristics of the gambling industry, which positively influence the development of tourism.

In the third paragraph of the first chapter of the dissertation, the factors that influence the development of gambling tourism in the destinations are presented. It is focused on the importance of digital transformation. The innovative aspects of the gambling industry are explored. Global trends in the development of gambling destinations are presented.

➤ The **second chapter** of the dissertation deals with the analysis and assessment of gambling tourism in leading destinations in the world and in Bulgaria. The methodology and tools for conducting the study, carried out in the third chapter, are presented. In the first paragraph, attention is directed to the competitiveness of gambling tourism in leading destinations in the world. An analysis and assessment of their development in America, China and Europe has been made.

The second paragraph of this chapter analyzes gambling tourism in Bulgaria in detail, with a general description of the gambling industry in the country. The state of the gaming business in the country for recent years has been studied.

Last but not least, the second chapter proposes a methodology and tools for conducting the study in the third chapter. Emphasis is placed on the methodology of the survey and in-depth interviews. The research interest is focused on the criteria, indicators, and limitations of the empirical research. The technology for conducting the complex empirical research and the methods for analysis and evaluation of the obtained results are presented.

➤ The practical applicability of the considered theoretical statements in the first and second chapters are illustrated in the **third chapter** of the dissertation. It presents the opportunities for the development of gambling tourism in Bulgaria.

Attention is focused on the results of the survey and in-depth interviews. Emphasis is placed on the developed model for the development of the gambling tourism in Bulgaria via appliance of policy for responsible gambling. The author has highlighted guidelines and recommendations for the development of gambling tourism in Bulgaria based on the research conducted in the dissertation.

The above in this point of my opinion allows me confidently to state that the three hypotheses formulated in the introduction to the dissertation have been fully achieved and proven. The results of the presented dissertation work prove the formulated thesis that gambling tourism has a positive impact on the development of destinations. In the three chapters of the dissertation there are author's judgments, findings and analyzes which gives the dissertation a scientific feature.

4. Evaluation of the scientific and scientifically applied contributions

According to our opinion, the following scientific and scientifically applied contributions stand out in the dissertation:

- Based on the bibliographic sources by known researchers, the author's definition of the term gambling tourism is derived.
- The potential of gambling tourism in leading destinations in the world and in Bulgaria was analyzed.
- An author's model for the development of gambling tourism in Bulgaria through the implementation of a responsible gambling policy is proposed.
- Global trends in the development of gambling destinations have been studied.
- Guidelines and recommendations have been formulated for the development of gambling tourism in Bulgaria.

5. Evaluation of the publications based on the dissertation

Ph.D. student Lyubomira Georgieva has presented 9 (nine) publications in the field of the dissertation work all of which have been published. All publications are on the topic of the dissertation and are essentially separate parts of it dedicated to various aspects of the dissertation. They have become available to the scientific community inside and outside the University of National and World Economy and significantly exceed the requirements for the publications required for the award of the educational and scientific degree “Doctor”.

6. Evaluation of the abstract

The abstract of the dissertation is a total of 50 pages. It is prepared in Bulgarian and English accordance with the established requirements for the volume and content of the abstracts. The abstract gives an accurate and complete idea of the content, structure, and main conclusions of the dissertation.

7. Critical remarks, recommendations, and questions

Considering the indisputable merits of the presented dissertation work, I have no significant critical remarks towards Ph.D. student Lyubomira Georgieva. I would recommend that, in her future research work, the Ph.D. student continues to explore online forms of gambling tourism, in view of emerging innovative digital trends in the gambling industry.

8. Conclusion

In conclusion, my overall assessment of the dissertation of Ph.D. student Lyubomira Georgieva is very positive. The dissertation presented for review on the topic: “Possibilities for the development of gambling tourism in Bulgaria” is a comprehensive, original scientific and applied research. It critically presents and analyzes important issues about the theory and practice of gambling tourism and its impact on the customers. The overall content, conclusions and scientific contributions contained in the study give me

reason to recommend to the members of the Distinguished Scientific Jury to award the educational and scientific degree “Doctor” of **LYUBOMIRA GEORGIEVA GEORGIEVA** – regular Ph.D. student at the Department of “Economics of Tourism” to Faculty “Economics of Infrastructure” of UNWE.

07.04.2024
Sofia

Signature:
(Associate Professor Dr. Asya Pandzherova)